Folkhälsomyndigheten

Sexuell hälsa bland 15-åringar i Sverige 2002–2026

Andelen 15-åringar som har haft samlag har minskat under 2000-talet, både bland flickor och pojkar. I den senaste mätningen hade var femte flicka och var sjätte pojke haft samlag. Användningen av kondom vid det senaste samlaget har minskat under 2000-talet, men en ökning sågs 2025/26.

Sammanfattning

Under 2000-talet har andelen 15-åringar som har haft samlag minskat, både bland flickor och pojkar. I den senaste mätningen hade var femte flicka och var sjätte pojke haft samlag. En studie som jämfört data från flertalet deltagande länder i Skolbarns hälsovanor mellan 2010-2018 visar att minskningen i andelen som 15-åringar som haft samlag var störst i Sverige (12 procentenheter) (11). Då enkäten inte mäter andra sexuella praktiker bortsett från samlag är det oklart hur dessa har utvecklats över tid.

Användningen av kondom har minskat under 2000-talet och de lägsta nivåerna sågs under 2021/22. År 2025/26 ökade dock andelen som hade använt kondom vid senaste samlaget. Det är dock för tidigt att säga om det är en tillfällig ökning i kondomanvändning eller ett trendbrott.

Erfarenhet av samlag

I Skolbarns hälsovanor har man sedan mätningen 2001/02 ställt en fråga om erfarenhet av samlag till alla 15-åringar. Frågan lyder: ”Har du någonsin haft samlag? (ibland så kallas det för ”sex”,” älskat”, ”legat med någon”, ”gått hela vägen”)”.

De skillnader över tid och mellan olika grupper som kommenteras i det här faktabladet är statistiskt säkerställda.

Tonåren präglas av fysisk, kognitiv, social och emotionell utveckling, inklusive sexuell mognad. Ungdomsårens sexualitet är tätt sammanflätad med identitetsutveckling och social utveckling, och kan ha betydelse för den allmänna hälsan genom hela livet (1). Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är en förutsättning för människors välbefinnande och generella hälsa. Det innefattar bland annat att själv få avgöra om och när man vill ha sex, samt rätten att få tillgång till hälso- och sjukvård och andra hälsofrämjande insatser.

För att få en bild av 15-åringars sexuella hälsa ställs inom studien Skolbarns hälsovanor frågor om 15-åringars erfarenheter av samlag samt deras användning av preventivmedel.

Erfarenheter av samlag

Sexdebuten kan ses som en viktig milstolpe i en individs sexuella utveckling. Den är inte enbart ett uttryck för sexuell lust, utan också för social tillhörighet, identitetsskapande och könsrelaterade förväntningar (2).

Åldern för sexdebut kan ha betydelse för en individs självuppfattning, välbefinnande, relationer och sexuell och reproduktiv hälsa, och sambanden kan se olika ut för flickor och pojkar (3). Exempelvis kan pojkar med en tidig sexdebut ofta uppleva ökad social status bland vänner, medan flickor med tidig sexdebut istället kan bedömas negativt, vilket kan leda till lägre social acceptans eller ryktesspridning (4).

Vidare visar kvalitativa studier att en, i förhållande till medelåldern, sen sexdebut kan vara förknippad med psykologiska och sociala utmaningar som påverkar välbefinnandet negativt (5). Å andra sidan visar studier att flickor med tidig sexdebut – före 14 eller 15 års ålder – i högre utsträckning utsatts för sex mot sin vilja (6) samt blivit oönskat gravida (3).

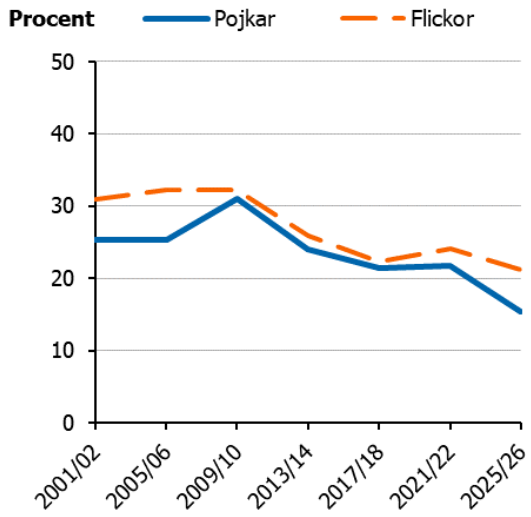
Erfarenheter av samlag över tid

Andelen 15-åringar som har haft samlag har gradvis minskat under 2000-talet (figur 1). Bland flickor var andelen som hade haft samlag drygt 30 procent 2001/02–2009/10. Andelen sjönk till 26 procent 2013/14 och har sedan dess legat mellan cirka 20 och 25 procent.

Bland pojkar var andelen som hade haft samlag cirka 25 procent i början av 2000-talet, för att öka till 32 procent

2009/10. Därefter har andelen minskat till mellan 20 och 25 procent. I den senaste mätningen sjönk andelen till 15 procent.

Figur 1. Andel (i procent) 15-åriga flickor och pojkar som har haft samlag, 2001/02–2025/26.

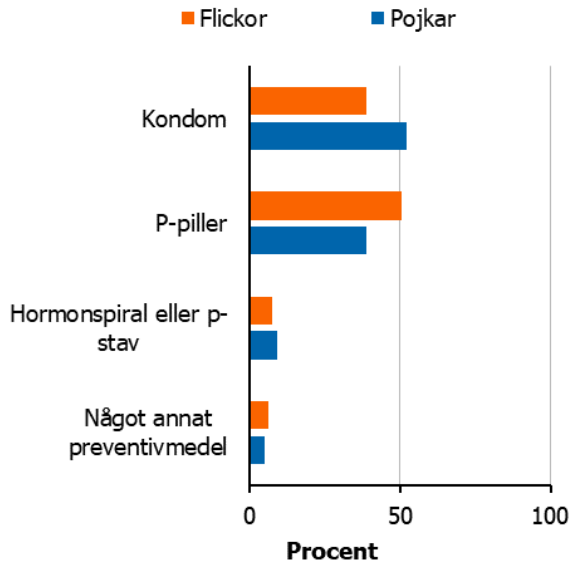
Användning av preventivmedel

Sex utan kondom kan leda till sexuellt överförda infektioner och oönskade graviditeter. Klamydia är den vanligaste sexuellt överförda infektionen i Sverige, och en obehandlad klamydiainfektion kan leda till försämrad fertilitet hos både kvinnor och män (7, 8). De senaste åren har klamydia minskat, medan den sexuellt överförda infektionen gonorré istället har ökat (9). Sex utan någon preventivmetod alls kan även leda till oönskad graviditet. Över tid har andelen tonårsaborter, som kan följas för att ge en bild av förekomsten av oönskade graviditeter, minskat bland unga mellan 15–19 år (10). Det kan delvis bero på ett ökat uttag av långtidsverkande preventivmedel, såsom hormon- eller kopparspiral (10).

I figur 2 presenteras resultaten avseende preventivmedel från den senaste undersökningen, 2025/26. Bland flickor var p-piller vanligast (51 procent), följt av kondom (39 procent). Hormonspiral/kopparspiral/p-stav användes av 8 procent av flickorna. 6 procent använde något annat preventivmedel.

Bland pojkar var kondom vanligast (52 procent), följt av p-piller (39 procent). Hormonspiral/kopparspiral/p-stav användes av 9 procent av pojkarna. 5 procent använde något annat preventivmedel.

Figur 2. Andel (i procent) 15-åriga flickor och pojkar som använde kondom, p-piller, hormonspiral/kopparspiral/p-stav, och/eller något annat preventivmedel vid det senaste samlaget, 2025/26.

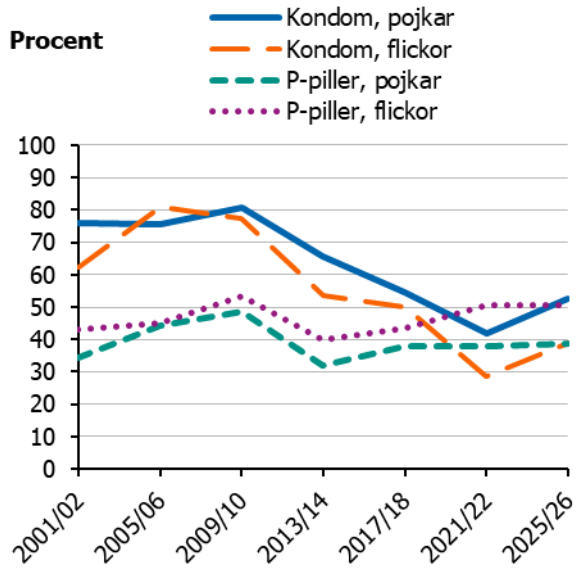
Användning av preventivmedel
Frågan om preventivmedel har endast ställts till dem som haft samlag och lyder: ”Den senaste gången du hade samlag, använde ni kondom/p-piller/hormonspiral, kopparspiral eller p-stav/något annat preventivmedel?” Flera svarsalternativ kunde anges.

Användning av preventivmedel över tid

Över tid har andelen 15-åringar som använde kondom vid det senaste samlaget minskat (figur 3). I början av 2000-talet var det omkring 80 procent av pojkarna och flickorna som använde kondom vid senaste samlaget, med undantag för 2001/02 då andelen var 62 procent bland flickorna. Andelen sjönk sedan i varje mätning, under perioden 2013/14-2021/22. År 2021/22 var andelen som använde kondom vid senaste samlaget 28 procent bland flickor och 42 procent bland pojkar. I den senaste undersökningen ökade andelen till 39 procent bland flickor och 52 procent bland pojkar.

Andelen flickor som använde p-piller vid det senaste samlaget låg mellan cirka 40 och 50 procent under hela perioden 2001/02–2025/26. Bland pojkar har andelen varit något lägre under perioden.

Figur 3. Andel 15-åriga flickor och pojkar som använde kondom respektive p-piller vid det senaste samlaget, 2001/02–2025/26.

Om studien Skolbarns hälsovanor

Skolbarns hälsovanor är en enkätundersökning bland 11-, 13- och 15-åringar. Enkäten fylls i under en lektionstimme. Deltagandet är frivilligt och skolbarnen besvarar enkäten anonymt.

Studien har genomförts i Sverige vart fjärde år sedan 1985/86. Den genomförs dessutom i cirka 50 länder i Europa, Nordamerika och Asien.

De flesta frågor i enkäten är desamma varje datainsamling och handlar om hälsa, livsvillkor, skolan, sociala relationer och levnadsvanor.

Urvalet är nationellt och omfattar vanligtvis cirka 10 000 skolbarn i Sverige. År 2025/26 var urvalet utökat för att resultaten skulle kunna presenteras på regional nivå. Totalt deltog cirka 45 000 skolbarn från nästan 2 500 skolor. I det här faktabladet presenteras dock nationell data 2001/02–2025/26.

Referenser

1. Folkhälsomyndigheten. Nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) - En god, jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa i hela befolkningen. 2020.
2. Tokle R, Stefansen K. Sexual Debut Projects: Navigating Identity, Desire, and Risk in Youth Sexual Culture. Sexuality & Culture. 2025.
3. Heywood W, Patrick K, Smith AM, Pitts MK. Associations between early first sexual intercourse and later sexual and reproductive outcomes: a systematic review of population-based data. Archives of Sexual Behavior. 2015;44(3):531-69.
4. Kreager DA, Staff J, Felmlee D, Zhang H, Veenstra R. The Sexual Double Standard and Adolescent Stigma: A Sociometric and Comparative Approach. The Journal of Sex Research. 2025;62(4):476-86.
5. Hansen AK, Laursen BS. Late sexual debut—a qualitative interview study. Sexuality, Gender & Policy. 2024;7(2):177-95.
6. Kågesten A, Blum RW. Characteristics of youth who report early sexual experiences in Sweden. Archives of Sexual Behavior. 2015;44(3):679-94.
7. Tsevat DG, Wiesenfeld HC, Parks C, Peipert JF. Sexually transmitted diseases and infertility. Am J Obstet Gynecol. 2017;216(1):1-9.
8. Gimenes F, Souza RP, Bento JC, Teixeira JJ, Maria-Engler SS, Bonini MG, et al. Male infertility: a public health issue caused by sexually transmitted pathogens. Nat Rev Urol. 2014;11(12):672-87.
9. Folkhälsomyndigheten. Årsrapporter för anmälningspliktiga sjukdomar 2026 [Available from: https://www.folkhalsomyndigheten.se/vara-amnesomraden/smittsamma-sjukdomar/smittsam-sjukdom/arsrapporter-anmalningspliktiga-sjukdomar/.
10. Socialstyrelsen. Statistik om aborter. 2026.
11. de Graaf H, Schouten F, van Dorsselaer S, Költő A, Ball J, Stevens GWJM, et al. Trends and the Gender Gap in the Reporting of Sexual Initiation Among 15-Year-Olds: A Comparison of 33 European Countries. The Journal of Sex Research. 2024:1-10.

Folkhälsomyndigheten 2026. Artikel 26292-7
Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna | **Östersund** Campusvägen 20, Box 505, 831 26 Östersund.
www.folkhalsomyndigheten.se